

DECIZIE

21 decembrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul: Iulia Sîrcu
Judecătorii: Tamara Chișca-Doneva, Iurie Bejenaru
Ion Druță, Nicolae Craiu

examinând, fără înștiințarea participanților la proces, recursurile declarate de către Asociația de Economii și Împrumut „Prut-Văratice” și Fatnic Ala,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Întreprinderii Mixte Organizația de Microfinanțare „Microinvest” Societate cu Răspundere Limitată împotriva Asociației de Economii și Împrumut „Prut-Văratice”, Cecan Rodica, Șalari Elena, Țaruș Gheorghii, Fatnic Ala și Brînza Dina cu privire la încasarea datoriei și cheltuielilor de judecată și cererea reconvențională a Asociației de Economii și Împrumut „Prut-Văratice” împotriva Întreprinderii Mixte Organizația de Microfinanțare „Microinvest” Societate cu Răspundere Limitată cu privire la declararea nulității contractului de împrumut și încasarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 16 iunie 2016, prin care a fost admis apelul declarat de către Întreprinderea Mixtă Organizația de Microfinanțare „Microinvest” Societate cu Răspundere Limitată, casată hotărârea Judecătoria Rîșcani din 16 decembrie 2015 și pronunțată o nouă hotărâre de admitere a acțiunii principale și respingere a acțiunii reconvenționale,

c o n s t a t ă

La 14 mai 2014, ÎM OMF „Microinvest” SRL s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva AEÎ „Prut-Văratice”, Cecan Rodica, Șalari Elena, Țaruș Gheorghii, Fatnic Ala și Brînza Dina cu privire la încasarea datoriei și cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii, reclamanta a invocat că la 27 decembrie 2009 a încheiat cu AEÎ „Prut-Văratice” contractul de împrumut cu destinație specială cu dobândă nr. BLAC-A-26.09, ultima primind un împrumut bănesc în sumă de 3 603 540, 49 lei cu

o dobândă de 21 % anual și termenul de rambursare 20 decembrie 2016. La 27 decembrie 2009, a încheiat cu Cecan Rodica, Șalari Elena, Țaruș Gheorghii, Fatnic Ala și Brînza Dina contractul de fidejusiune nr. BLAC/F-A-26.09. Ulterior, la 18 mai 2010 a încheiat cu AEÎ „Prut-Văratice” acordul adițional nr. BLAC-A-01.10AA la contractul de împrumut cu dobândă nr. BLAC-A-26.09.

Indică ÎM OMF „Microinvest” SRL că AEÎ „Prut-Văratice” a înregistrat în repetate rânduri datorii la tranșele împrumutului și dobânda aferentă, despre faptul dat pârâții fiind înștiințați atât telefonic, cât și prin scrisori de avertizare și reclamații, care însă au fost ignorate de către aceștia.

Solicită reclamanta încasarea în mod solidar din contul pârâților AEÎ „Prut-Văratice”, Cecan Rodica, Șalari Elena, Țaruș Gheorghii, Fatnic Ala și Brînza Dina a datoriei în sumă de 2 594 386, 10 lei, constituită din 2 446 938, 04 cu titlu de împrumut, 137 383,13 lei – dobândă aferentă și 10 064, 93 lei – penalitate, precum și încasarea taxei de stat în sumă de 50 000 lei.

La 21 august 2014, AEÎ „Prut-Văratice” a depus cerere reconvențională împotriva ÎM OMF „Microinvest” SRL cu privire la declararea nulității contractului de împrumut și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii, reclamanta a invocat că contractul de împrumut cu dobândă nr. BLAC-A-26.09 din 27 decembrie 2009 urmează a fi declarat nul, deoarece împrumutul în sumă de 3 603 540, 49 lei nu a fost transferat către AEÎ „Prut-Văratice”, ÎM OMF „Microinvest” SRL calculând datoria și dobânzile în baza altor contracte.

Consideră AEÎ „Prut-Văratice” că contractul de împrumut contravine legislației în vigoare, și anume prevederilor art. 867 alin. (1) Cod civil, la semnarea acestuia fiind încălcată una din condițiile esențiale ale contractului de împrumut – transmiterea banilor. Conform capitolului II al contractului nr. BLAC-A-26.09 din 27 decembrie 2009, împrumutătorul acordă împrumutului un împrumut sub formă de mijloace bănești cu dobândă, în sumă de 3 603 540,49 lei, însă suma dată nu a fost transferată la contul AEÎ „Prut-Văratice”, din care considerent nu poate fi solicitată încasarea acesteia în baza contractului dat.

Declară reclamanta că și contractul de fidejusiune nr. BLAC/F-A-26.09 din 27 decembrie 2009 a fost încheiat cu încălcarea prevederilor legislației în vigoare, fiind semnat în calitate de fidejutori de către persoanele care la acel moment activau în calitate de membri ai consiliului AEÎ „Prut-Văratice” și respectiv, nu erau în drept să semneze un asemenea contract, acest lucru fiind interzis de statutul asociației și regulamentul consiliului.

Solicită AEÎ „Prut-Văratice” declararea nulității contractului de împrumut cu dobândă nr. BLAC-A-26.09 din 27 decembrie 2009 încheiat cu ÎM OMF „Microinvest” SRL, precum și compensarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea Judecătoria Rîșcani din 16 decembrie 2015, acțiunea ÎM OMF „Microinvest” SRL a fost respinsă ca fiind neîntemeiată, iar acțiunea AEÎ „Prut-Văratice” a fost admisă cu declararea nulă a contractului de împrumut nr. BLAC-A-26.09 din 27 decembrie 2009, încheiat între ÎM OMF „Microinvest” SRL și AEÎ „Prut-Văratice”.

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 16 iunie 2016, a fost admis apelul declarat de ÎM OMF „Microinvest” SRL, casată integral hotărârea Judecătorei Rîșcani din 16 decembrie 2015 și pronunțată o hotărâre nouă de admitere a acțiunii ÎM OMF „Microinvest” SRL cu încasarea în mod solidar din contul AEÎ „Prut-Văratîc”, Cecan Rodica, Șalari Elena, Țaruș Gheorghi, Fatnic Ala și Brînza Dina în beneficiul ÎM OMF „Microinvest” SRL a datoriei în sumă de 2 446 938, 04 lei, dobânzii de întârziere în sumă de 137 383,13 lei, penalității în sumă de 10 064,93 lei și cheltuielilor de judecată în sumă de 87 500 lei. Acțiunea reconvențională a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

La 19 august 2016, Fatnic Ala a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei Curții de Apel Bălți din 16 iunie 2016 în partea încasării sumei din contul Alei Fatnic cu pronunțarea în această parte a unei noi hotărâri de respingere a acțiunii și declarare a nulității absolute a contractului de fidejusiune nr. BLAC/F-A-26.09 din 27 decembrie 2009.

În susținerea recursului, recurenta a invocat că decizia Curții de Apel Chișinău din 16 iunie 2016 este ilegală în partea încasării sumei din contul dânzei în beneficiul ÎM OMF „Microinvest” SRL, deoarece instanța de apel a dat o apreciere greșită circumstanțelor pricinii.

Indică Fatnic Ala că nu a încheiat cu ÎM OMF „Microinvest” SRL contractul de fidejusiune nr. BLAC/F-A-26.09 din 27 decembrie 2009, pe faptul dat adresându-se către organul de urmărire penală cu plângere de tragere la răspundere penală a persoanelor care au falsificat contractul dat. Prin urmare, recurenta nu și-a asumat nici o obligație atât față de ÎM OMF „Microinvest” SRL, cât și față de AEÎ „Prut-Văratîc”.

La 25 august 2016, și AEÎ „Prut-Văratîc” a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei Curții de Apel Bălți din 16 iunie 2016 și menținerea hotărârii Judecătorei Rîșcani din 16 decembrie 2015.

În motivarea recursului, recurenta a invocat aprecierea arbitrară a circumstanțelor pricinii de către instanța de apel, precum și interpretarea în mod eronat a legii și aplicarea legii care nu trebuia să fie aplicată.

Consideră AEÎ „Prut-Văratîc” că Curtea de Apel Bălți urma să declare din oficiu nulitatea contractului de fidejusiune nr. BLAC/F-A-26.09 din 27 decembrie 2009, deoarece a fost semnat de către persoanele care la acel moment activau în calitate de membri ai consiliului AEÎ „Prut-Văratîc” și conform statutului asociației și regulamentului consiliului, nu aveau dreptul să semneze în calitate de fidejutori, or, în art. 29 din statut nu este prevăzută competența membrilor consiliului de a avea calitate de fidejutor pentru garantarea executării contractelor încheiate de către asociație.

Menționează recurenta că concluzia primei instanțe privind declararea nulității contractului de împrumut este întemeiată și legală, dat fiind faptul că suma de 3 603 540,49 lei – obiectul contractului, nu a fost transferată pe conturile împrumutatului, suma indicată în contractul de împrumut fiind de fapt calculată din dobânzile de întârziere restante în baza contractelor încheiate anterior între AEÎ „Prut-Văratîc” și ÎM OMF „Microinvest” SRL.

Indică AEÎ „Prut-Văratice” că este neîntemeiat argumentul instanței de apel precum că nu ține de esența și scopul contractului de împrumut însăși transferarea fizică a banilor, ci stingerea datoriei născute din contractele anterioare, deoarece este în contradicție cu însăși noțiunea de contract de împrumut și prevederile capitolului II din contractul nr. BLAC-A-26.09 din 27 decembrie 2009, potrivit cărora împrumutătorul acordă împrumutatului un împrumut sub formă de mijloace bănești cu dobândă, în sumă de 3 603 540,49 lei, însă suma dată nu a fost transferată la contul AEÎ „Prut-Văratice”.

Declară recurenta că datoria pretinsă de către ÎM OMF „Microinvest” SRL s-a format în baza altor contracte, la achitarea cărora nu a admis restanțe și a achitat parțial datoriile conform graficului stabilit, în anul 2010 achitând suma de 1 035 270,44 lei, în 2011 – 729 272 lei, în 2012 – 221 000 lei și în anul 2014 – 150 000 lei. Încasarea repetată a acestor sume ar dubla sumele pe care le datorează AEÎ „Prut-Văratice” către ÎM OMF „Microinvest” SRL și ar constitui o îmbogățire fără justă cauză a ultimei.

Pe parcurs, AEÎ „Prut-Văratice” a depus recurs suplimentar, invocând că la materialele pricinii nu au fost prezentate probe privind transmiterea către recurentă a sumei de 3 603 540,49 lei, contractul de împrumut din 27 decembrie 2009 fiind unul fictiv.

Consideră că contractul de fidejusiune de asemenea urmează a fi declarat nul din motiv că nu a fost semnat de către Fatnic Ala, pe acest fapt fiind pornită o cauză penală, în cadrul căreia a fost efectuată expertiza grafologică ce confirmă că Fatnic Ala nu a semnat contractul dat.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Materialele dosarului atestă faptul că decizia redactată integral a Curții de Apel Bălți din 16 iunie 2016, a fost expediată în adresa recurenților la 28 iunie 2016 (f.d. 116, volumul II), fiind recepționată de către Fatnic Ala la 01 iulie 2016 și de AEÎ „Prut-Văratice” la 04 iulie 2016 (f.d. 123,126, volumul II).

În circumstanțele relevate, recursurile declarate de către Fatnic Ala la 19 august 2016 și de AEÎ „Prut-Văratice” la 25 august 2016, se consideră a fi depuse în termenul prevăzut de lege.

La 13 octombrie 2016, în adresa intimaților a fost expediată spre cunoștință copia recursurilor declarate de către Fatnic Ala și AEÎ „Prut-Văratice”, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referințelor.

La 21 noiembrie 2016, ÎM OMF „Microinvest” SRL a depus referință, solicitând respingerea recursurilor declarate de către Fatnic Ala și AEÎ „Prut-Văratice” cu menținerea deciziei Curții de Apel Bălți din 16 iunie 2016. Consideră că argumentele invocate de către recurenți nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural, fiind similare celor invocate în cadrul examinării pricinii, asupra căreia instanța de apel s-a pronunțat în mod corespunzător.

Alte referințe nu au parvenit.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 30 noiembrie 2016, recursurile declarate de către Fatnic Ala și AEÎ „Prut-Văratice” au fost declarate admisibile.

În conformitate cu art. 444 CPC, prezentul recurs se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în recursuri și obiecțiile expuse în referință, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile urmează a fi admise cu casarea deciziei Curții de Apel Bălți și remiterea pricinii spre rejudecare în instanța de apel, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, instanța de recurs, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În conformitate cu art. 239 CPC, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată.

Art. 240 alin. (1) CPC, prevede că la deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinilor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării pricinii și admisibilitatea acțiunii.

Din suportul probator prezent la materialele cauzei, rezultă că la 27 decembrie 2009, între ÎM OMF „Microinvest” SRL și AEÎ „Prut-Văratice” a fost încheiat contractul de împrumut cu destinație specială cu dobândă nr. BLAC-A-26.09, prin care ultima a primit un împrumut bănesc în sumă de 3 603 540, 49 lei cu o dobândă de 21 % anual și termenul de rambursare 20 decembrie 2016. Potrivit pct. 2.2 din contract, suma totală a împrumutului este destinată pentru refinanțarea, în scopul stingerii integrale, a obligației născute în temeiul contractelor de împrumut nr. BLAC-A-07.09 din 25 februarie 2009, BLAC-A-08.09 din 25 februarie 2009, BLAC-A-17.09 din 19 aprilie 2009, BLSC-A-02.08 din 20 februarie 2008, BLSC-16.07 din 12 decembrie 2007, BLSC-A-18.08 din 29 mai 2008 și BLSC-A-09.08 din 10 aprilie 2008 (f.d. 10-12, volumul I).

Totodată, la 27 decembrie 2009 a fost încheiat între ÎM OMF „Microinvest” SRL și Cecan Rodica, Șalari Elena, Țaruș Gheorghii, Fatnic Ala și Brînza Dina contractul de fidejusiune nr. BLAC/F-A-26.09, prin care ultimii și-au asumat obligația să răspundă în fața creditorului pentru executarea integrală a obligațiilor născute în temeiul contractului de împrumut nr. BLAC-A-26.09 din 27 decembrie 2009 (f.d. 13).

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că pe parcursul examinării pricinii în prima instanță, precum și în referința depusă, recurenta-pârâtă Fatnic Ala a indicat că nu a încheiat nici un contract de fidejusiune cu ÎM OMF „Microinvest” SRL și semnătura aplicată în contractul de fidejusiune nr. BLAC/F-A-26.09 din 27 decembrie 2009 nu-i aparține (f.d. 47, volumul I).

Examinând pricina în ordine de apel, Curtea de Apel Bălți a ajuns la concluzia privind admiterea acțiunii ÎM OMF „Microinvest” SRL cu încasarea datoriei în mod solidar din contul AEÎ „Prut-Văratice”, Cecan Rodica, Șalari Elena, Țaruș Gheorghii, Fatnic Ala și Brînza Dina în beneficiul ÎM OMF „Microinvest” SRL, fără însă a se

expune asupra argumentului invocat de către recurenta Fatnic Ala și dacă semnătura aplicată în contract îi aparține.

Mai mult ca atât, în cererea de recurs Fatnic Ala a indicat că s-a adresat cu plângere către organul de urmărire penală pe faptul falsificării contractului de fidejusiune nr. BLAC/F-A-26.09 din 27 decembrie 2009, anexând la plângere raportul de constatare tehnico-științifică nr. 34/12/2/1-R-1783 întocmit de către Centrul tehnico-criminalistic și expertize judiciare a MAI. În acest sens, a fost intentată o cauză penală.

Astfel, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție apreciază drept arbitrară concluzia instanței de apel privind admiterea acțiunii ÎM OMF „Microinvest” SRL, în condițiile în care recurenta-pârâtă Fatnic Ala neagă semnarea contractului de fidejusiune din 27 decembrie 2009, iar Curtea de Apel Bălți nu s-a expus și nu a verificat temeinicia argumentului dat. Această circumstanță este apreciată drept o eroare judiciară, care nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Ținând cont de imposibilitatea instanței de recurs de a corecta respectiva omisiune de procedură și reiterând inexistența temeiurilor legale pentru a remite pricina spre rejudecare în instanța de fond (art.432 alin. (3) lit. d) și f) CPC), instanța de recurs consideră necesar de a casa decizia Curții de Apel Bălți și a remite pricina spre rejudecare în instanța de apel.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că decizia instanței de apel nu satisface standardele procedurale ale legalității și temeiniciei unui act judecătoresc, omisiuni care nu pot fi corectate de către instanța de recurs la examinarea pricinii în ordine de recurs, și având în vedere lipsa temeiurilor legale de a restitui cauza spre rejudecare în prima instanță, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursurile declarate de către Fatnic Ala și AEÎ „Prut-Văratic”, a casa integral decizia Curții de Apel Bălți din 16 iunie 2016 și a remite pricina spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea pricinii, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și reexaminând pricina, să emită o decizie legală și întemeiată, respectând dreptul garantat al părților la un proces echitabil.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se admit recursurile declarate de către Asociația de Economii și Împrumut „Prut-Văratic” și Fatnic Ala.

Se casează integral decizia Curții de Apel Bălți din 16 iunie 2016, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Întreprinderii Mixte Organizația de Microfinanțare „Microinvest” Societate cu Răspundere Limitată împotriva Asociației de Economii și Împrumut „Prut-Văratic”, Cecan Rodica, Șalari Elena, Țaruș Gheorghii, Fatnic Ala și Brînza Dina cu privire la încasarea datoriei și cheltuielilor de judecată și cererea reconvențională a Asociației de Economii și Împrumut „Prut-

Vărativ” împotriva Întreprinderii Mixte Organizația de Microfinanțare „Microinvest”
Societate cu Răspundere Limitată cu privire la declararea nulității contractului de
împrumut și încasarea cheltuielilor de judecată, cu restituirea pricinii spre rejudecare
la Curtea de Apel Bălți, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței, judecătorul

Iulia Sîrcu

Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Iurie Bejenaru

Ion Druță

Nicolae Craiu